

Багатостраждальна Україна... Скільки сумних і веселих спогадів зринає у моїй уяві при одному цьому слові. Так-бо, тут, де не ступни, усюди натяк на славне минуле наших предків. Скільки ж то було тут великих і славних героїв! Скільки лунало в повітрі волення і стогони переможених та пісні і вигуки переможців!

Д. Яворницький

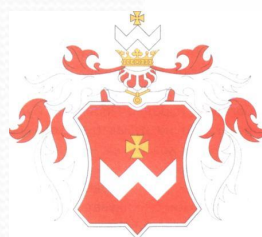

Нашої заслуги в тім не бачу,
Нашої не знаю в тім вини,
Що козацьку бунтівливу вдачу
Нам лишили предки з давнини.
Нам і те не добавляє слави,
Що вони від чужоземних сил
Заступили землю кучеряву
Горами високими могил...

В. Симоненко

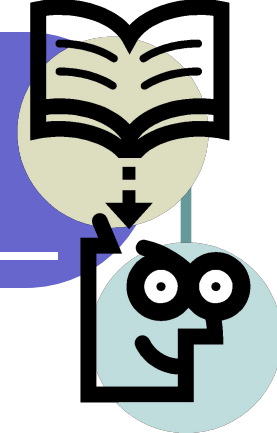

Постать Богдана Хмельницького в контексті історичного та художнього відображення подій в українській історії

*Богданъ Хмельницкій,
Гетьманъ Малороссійскій*

МЕТА ЗАНЯТТЯ:

- розкрити роль постаті в історії українського народу;
- навчитися давати об'єктивні оцінки історичним діячам;
- розвивати вміння логічно мислити та переосмислювати почуте;
- аналізувати історичні факти;
- узагальнювати зібраний матеріал.

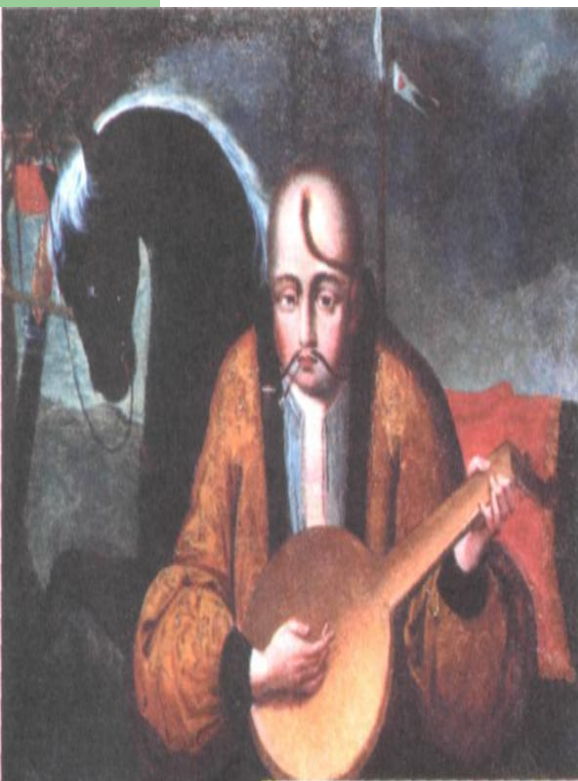
Образ Богдана Хмельницького в українському фольклорі

Оспіваний гетьман у багатьох народних піснях і думах, зокрема таких, як “Повстання проти польських панів”, “Хмельницький і Барабаш”, “Хмельницький і Василій Молдавський”, “Перемога над Корсунем”, “Чи не той то хміль”...

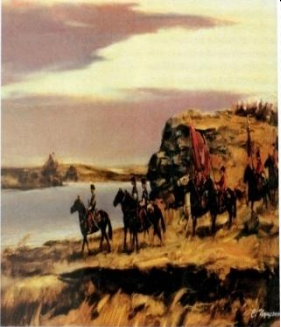

“Чи не той то хміль”

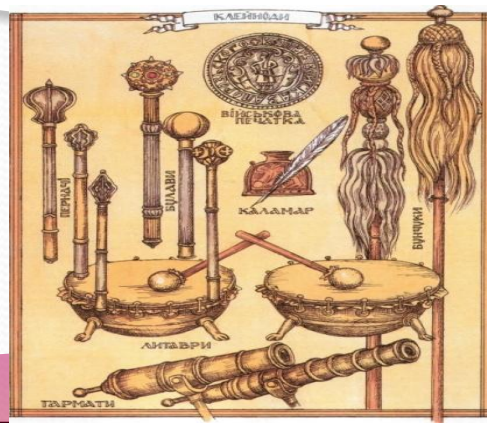

Чи не той то хміль,
Що коло тичин
в'ється?..
Ой той то
Хмельницький,
Що з ляхами б'ється.
Чи не той то хміль,
Що у пиві кисне?
Ой той то
Хмельницький,
Що ляшеньків тисне.

1. Добре розумів роль та значення кінноти, тому уклав договір з кримськими татарами, які мали швидку та легку кінноту.
2. Гетьман, враховуючи театр воєнних дій, сам нав'язує супротивнику ініціативу, шукає зустрічі з ним, використовуючи при цьому “пересувний табір”.

Дипломатична діяльність гетьмана

- Постійно зміцнює зв'язки з Туреччиною, Кримським ханством, Росією, Швецією, Молдовою, Трансільванією, Венецією.
- Листувався з талановитим полководцем англійської буржуазної революції Олівером Кромвелем, російським царем Олексієм Михайловичем, польським королем Яном Казіміром, угорським королем Ракаци.

Бойовий шлях Б. Хмельницького

Пройшовши з боями
Україну, через Жовті Води,
Корсунь, Пилявці, Зборів,
Берестечко, Хмельницький
привів своє військо до
Переяслава.

Козацькі гармати XVII-VIII ст.

Образ Богдана Хмельницького в художній літературі

Діяльність Богдана Хмельницького отримала різні оцінки класиків української літератури. Образ українського гетьмана зустрічається у творчості Т. Шевченка, Пантелеймона Куліша, М. Старицького, Петра Панча, Євгена Маланюка, Павла Загребельного, Ліни Костенко та багатьох інших письменників. У творах сучасників Б. Хмельницького, авторів козацьких літописів Самовидця та Григорія Грабянки, він був героєм, заступником народу, мудрим державним діячем. Найчастіше образ Богдана Хмельницького зустрічається у творчості Т. Шевченка, який в основному негативно ставиться до його діяльності, зокрема до підписання Переяславської угоди.

Т. Шевченко

“Стоїть в селі Суботові”

Стоїть в селі Суботові
На горі високій
Домовина України,
Широка, глибока.
Ото церков Богданова.
Там-то він молився,
Щоб москаль добром і лихом
З козаком ділився.

Іллінська церква, с. Суботів

Т. Г. Шевченко “Розрита могила”

... Ой Богдане!
Нерозумний сину!
Подивись тепер на матір,
На свою Вкраїну,
Що, колишучи, співала
Про свою долю,
Що, співаючи, ридала,
Виглядала волю.
Ой Богдане, Богданочку!
Якби була знала,
У колысці б задушила,
Під серцем приспала...

Андрій Малишко “Богдан”

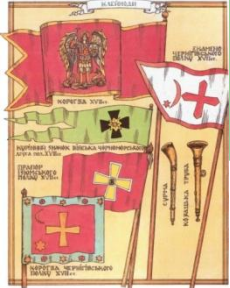
...І Корсунь кров пролив – пожару не
вщухати.

І за Пилявцями півні тривожать ніч,
І гомін Жовтих Вод бринить за
очеретом.

Тріпочуть бунчуки перед легким
наметом,

Минуле ожива, Богдан не зімкне віч.

Вождю не можна спать. Вночі не
спить Богдан...

Запорозька Січ

Переяславська рада

8 січня 1654 року в Переяславі на Євангелії була складена присяга гетьманом, старшиною, козаками – усього 284 особами.

Після цього присягнули царю ще у 117 містах України. Так був створений військово-політичний союз України та Росії.

Головні умови Переяславської угоди

1. Права й вольності українського народу будь-якого стану залишаються непорушними.
2. Виборні органи влади та старшина обираються й надалі за тими самими законами, які були.
3. Гетьмана обирає військо вільними голосами й тільки сповіщає про це царя.
4. Гетьман і Військо Запорозьке мають право приймати послів від чужих держав і сповіщають царя тільки про те, з чого йому може вийти шкода.
5. Війська козацького має бути шістдесят тисяч.

На жаль, оригінал Березневих статей 1654 р. не зберігся. Цей документ існує лише в копіях. Наслідки входження під протекторат Росії для України були неоднозначними, її державність, не встигнувши зміцнитись, загасала.

Діяльність Богдана Хмельницького в оцінках істориків

- Смолій, Степанков підкреслюють, що угода була зумовлена необхідністю зберегти автономію української національної держави.
- Для українського філософа XVIII століття Григорія Сковороди Хмельницький був “героєм та батьком вольності”.
- Для Грушевського гетьман був значним діячем, людиною, що володіла “розкішними можливостями та здібностями”, але “політиком був слабким, козацькою державою керував не досить мудро”.

Узагальнений портрет Богдана Хмельницького

**Гетьман
Б. Хмельницький
часи гетьманства
(1648 – 1657)**

**Видатний
політик,
дипломат**

**Мав високий
авторитет
у Європі, серед
народних мас і
між старшиною**

**Талановитий
державний
діяч,
керманич
нації**

**Мудрий
воєначальн
ик**

**Вільно володів
татарською,
польською,
латинською,
турецькою
та французькою
мовами**

**Мав
широкий
світогляд**

**Освічена
людина,
ерудит**

Патріот

**Палко любив
рідну землю,
переживав за
долю України**

**Відстоював
національну
незалежність та
цілісність
держави**

Риси характеру:

- твердість переконань і рішучість;
- послідовність у діях;
- сміливість і владний жест;
- хоробрість;
- чесність.

Роль постаті в історії

- Образ гетьмана пройшов крізь роки і сторіччя. До втілення його в мистецтві зверталися поети, прозаїки, театральні діячі, режисери. Його образ зберіг народ.

Жителі селища Клавдієвого, нагороджені орденом Богдана Хмельницького

1. Євсюков Сергій Дмитрович 1919 р.н. – нагороджений 30. 04. 2002.
2. Лук'янченко Олександр Петрович 1916 р.н. нагороджений 30. 04. 2002.
3. Опалєв Ілля Олексійович 1918 р.н. – нагороджений 30. 04. 2002.
4. Поплавський Мар'ян Іванович 1913 р.н. – нагороджений 30. 04. 2002.
5. Тютюнник Олександр Васильович 1917 р.н. – нагороджений 30. 04. 2002.
6. Щербатенко Іван Іванович 1922 р.н. – нагороджений 30. 04. 2002.
7. Авдєєв Микола Григорович 1916 р.н. нагороджений 9. 05. 2003.
8. Власов Костянтин Романович 1916 р.н. нагороджений 9. 05. 2003.
9. Друзь Олексій Якович 1919 р.н. нагороджений 9. 05. 2003.
10. Карачун Марія Петрівна 1922 р.н. нагороджена 9. 05. 2003.
11. Савченко Кузьма Кузьмич 1924 р.н. нагороджений 9. 05. 2003.
12. Скрипников Гаврило Іванович 1921 р.н. нагороджений 9. 05. 2003.

Давайте просто віддавати шану
Великому достойному Гетьману!
В його гріхах угадувать свої...

